

the hall) Our two heroes, not being the brightest bulbs in the house, take the ogre literally, which is of course how they end up saving the day.

ចង្កៀវ a wide, flat basket used to winnow rice after harvesting

ពួរ a type of thick rope

រួចជីវិត to escape with one's life; to have one's life saved

Multimedia Lesson Five: An Episode from the Life of the Buddha

In this video, on your Multimedia CD-ROM, disk # 1, you'll hear a Cambodian monk telling an episode from the story of Siddhartha's life: where he goes outside the palace for the first time, and sees the four types of people, which causes him to start pondering the nature of suffering and the plight of humans trapped in the endless cycle of birth, death and rebirth. You can follow along with his narration in the transcript on the next page. As usual, approach these two texts a variety of ways: sometimes only watch the video, sometimes read along, consult the vocabulary list on the next page, try to write down the words you know, etc. You should work for a good two hours with this video, and be able to tell the story yourself in class—though not necessarily as smoothly (or with as many fancy words) as the monk does.

នេះគឺជាផ្នែកមួយ នៃរឿងរ៉ាវរបស់ព្រះពុទ្ធ ។ ព្រះពុទ្ធកាលមិន
ទាន់បានត្រាស់ដឹង មានឈ្មោះថាព្រះសិទ្ធត្ថ ។ នៅសម័យថ្ងៃ
មួយ ពេលលោកកំពុងសោយរាជ្យនោះ មានបំណងចង់មើល
ឧទ្យាន គឺមានដើមឈើនិងផ្កាជាច្រើន លោកក៏ប្រើឆន្ទរាមាត្យ
អោយទៅទីមរទេ ហើយទៅមើលឧទ្យាន ។ ទៅមើលលើកទីមួយ
បានឃើញរូបមនុស្សចាស់ លោកមិនបានពេញចិត្តទេ ហើយ
បានសួរទៅឆន្ទរាមាត្យៗ បានប្រាប់ថាហ្នឹងជាមនុស្សចាស់ ព្រះ
សិទ្ធត្ថក៏ត្រឡប់មកវិញ ។

ទៅលើកទីពីរ ទៅឃើញមនុស្សមានជំងឺ ។ ហើយក៏សួរទៀត
ឆន្ទរាមាត្យបានប្រាប់ថា ហ្នឹងជាមនុស្សឈឺ ។ ព្រះអង្គរត់ពេញ
ចិត្ត ហើយក៏ត្រឡប់មកវាំងវិញ ។ ទៅលើកទីបី ឃើញមនុស្ស
ស្លាប់ ។ ក៏សួរទៅរាមាត្យទៀត រាមាត្យហ្នឹងប្រាប់ថាសាកសព
មនុស្សស្លាប់ ក៏មិនពេញចិត្ត ត្រឡប់មកវាំងវិញ ។

ទៅលើកទីបួន ថ្ងៃនេះវិសេស គឺឃើញទេវទុតហ្នឹងជាអ្នកបួស ។
សួរទៅឆន្ទរាមាត្យថា ហ្នឹងជារូបអី? ថាហ្នឹងជារូបអ្នកបួស
ហើយក៏បានពន្យល់ថារូបអ្នកបួសហ្នឹងគឺជាមនុស្សដែលរួចផុត
ចាកទុក្ខ ។ ក៏ព្រះអង្គពេញចិត្តនៅពេលនេះ ហើយក្រសាល
ឧទ្យានទាល់តែពេលព្រលប់ទើបបានចូលព្រះបរមរាជវាំងវិញ ។

Vocabulary

រឿងរ៉ាវ story

នៅសម័យថ្ងៃមួយ one day

សោយរាជ្យ to rule (literally “to eat the kingdom”)

ឧទ្យាន park

ទីមរទេះ to yoke up a [horse] cart

វាំង palace

សាកសព corpse

វិសេស exceptional, different

ទេវទូត being who is a divine messenger; can be said of all four types of people that Siddhartha sees

វង្សកម្មស monk, ascetic

រួចផុតចាកទុក្ខ escape from suffering

ក្រសាល = ដើរលេង (royal)

ពាលព្រលប់ dusk

verb phrase 1 + ទើប + verb phrase

2 = when [and only when] verb

phrase 1 is true, then verb phrase 2

can/does occur

ព្រះបរមរាជវាំង complete, “fancy”

term for palace

Chhana watches as Siddhartha leaves his sheltered life for good, casting off all possessions and vanity